

Omslagen Zutphen jaargang 2005

Omdat het dit jaar zestig jaar geleden is dat WO II een einde vond zijn de omslagen van jaargang 2005 gewijd aan oorlogsmonumenten.

Het oorlogsmonument op de omslag zoals het er in 2005 uitziet.

Op het omslag van nummer 2005-1: Militair monument. Plaats: begraafplaats Warnsveldseweg.

Op de Algemene Begraafplaats aan de Warnsveldseweg wordt op 30 augustus 1941 door de burgemeester een gedenksteen onthuld. Deze steen is door de burgerij geschonken ter nagedachtenis van hen die hier in de eerste oorlogsdagen sneuvelden en waarvan de meesten in dat graf begraven zijn. Naast familieleden zijn ook veel ex-militairen en mensen van de luchtwachtdienst aanwezig. In zijn toespraak tot de oud-militairen zegt burgemeester Mr. J. Dijkmeester onder meer: "Gij hebt in mei 1940 samen de

eer van het land hoog gehouden; enkelen uwer hebben dat met hun leven betaald. Die enkelen waren uw vrienden. Hun lot had ook het uwe kunnen zijn."

Na de onthulling worden bij het gedenkteken bloemen gelegd. Vroegere krijkmakers van de gesneuvelden, die zich onder leiding van de oud-kolonel Dwars tot een groep hebben gevormd brengen een laatste groet.

Naast deze steen staat een zuiltje ter herdenking van de gesneuvelden van het Grens Bataljon.

J. Kreijenbroek

Erratum

In het stuk over de geschiedenis van het Algemeen Ziekenhuis aan de Coehoorn-singel ten tijde van de bevrijding in 1945) blz. 10-15 is op blz. 15 een stuk tekst weggefallen. De tekst die onderaan de eerste kolom eindigt met de zin: " De Droge Napstoren vernield, Hotel "De Hollandse tuin" afgebrand (door de Duitsers in brand gestoken), de fabriek van Spieker en Elferink..... en in de volgende kolom verdergaat met: ...woonplaats en de IJsselbrug is na enige dagen open te zijn geweest te zijn, nu weer gesloten."

Er had moeten staan: "De Droge Napstoren vernield, Hotel "De Hollandse tuin" afgebrand (door de Duitsers in brand gestoken), de fabriek van Spieker en Elferink afgebrand, een deel van de fabriek van Reesink idem, spoorlijnen opgeblazen, 11 huizen aan de Prins Bernhardlaan verbrand, enige huizen in het Deventer-wegkwartier. Daarbij dan nog dat deel van de stad waar het bombardement van 14 oktober is geweest en de schade, die de ontploffende munitietrein op 29 september teweegbracht, dan kan men zich voorstellen hoe Zutphen geleden heeft deze laatste oorlogsmaanden.

30 april. Prinses Juliana's jaardag. Een dank- en bidstond in de geteisterde St. Walburgiskerk. Moge nu toch ook het westen gauw bevrijd worden! De nood is zo groot. Wel gebeurt er ontzaggelijk veel de laatste dagen. We blijven dus hopen op een spoedig einde. 't Is hier rustig behoudens de uren dat grote colonnes doortrekken. We mogen nog maar 6 km van onze woonplaats en de IJsselbrug is na enige dagen open te zijn geweest zijn, nu weer gesloten."

Aanvulling op de foto op het omslag van Zutphen 2005-1 (blz 25).

Wij zijn er door een lezer op geattendeerd dat de foto van de onthulling van het gedenkteken op de Algemene begraafplaats aan de Warnsveldseweg naar alle waarschijnlijkheid niet op 30 augustus 1941 is genomen maar in 1945. De leden van de

Binnenlandse Strijdkrachten staan rechts op de foto met (oranje) armbanden. Een verdere aanwijzing is dat op de daken van de huizen aan de Prins Bernhardlaan de pannen op de daken aan de onderzijde ontbreken. Als gevolg van de schade door het bombardement in 1944 of tijdens de bevrijdingsdagen waren hier veel pannen beschadigd. Men heeft de resterende pannen kennelijk zo herschikt dat het dak in ieder geval aan de bovenzijde weer bedekt was, omdat dit de minste kans op lekkage gaf.

In "De geschiedenis van Zutphen" is op pagina 191/192 nog het volgende te vinden over het lot van burgemeester Dijkmeester. "In de nacht van 16 op 17 december 1940 werd de Wilhelminaboom op het 's Gravenhof omgezaagd. Naar aanleiding hiervan kwam er een zeer bezetter-onvriendelijk stuk in de krant. Hierom en omdat het bestuur deze reactie niet erg onderdrukte werden onder andere de directeur en hoofdredacteur van de krant en burgemeester Dijkmeester opgepakt en enkele weken in de gevangenis vastgezet. Op 1 september 1941 werden door een verordening van Seyss Inquart de gemeenteraden buiten werking gesteld en bestuurden de burgemeesters de gemeenten alleen. In december 1943 ontsloegen de Duitsers Dijkmeester omdat hij hen zou hebben tegengewerkt door allerlei maatregelen te vertragen, te verzachten of zelfs te saboteren. Achter de schermen werkte hij echter gewoon door, door enkele trouwe ambtenaren op de hoogte gehouden van de gang van zaken. Dijkmeester werd in mei 1944 gearresteerd, door een knokploeg nog bevrijd uit het huis van bewaring in Arnhem maar korte tijd later weer gearresteerd. Via Kamp Vught belandde hij in concentratiekamp Sachsenhausen. Hier overleed hij door ontbering en uitputting in oktober 1944. Zutphen had sinds 20 januari 1944 een NSB-burgemeester, de heer Teselbeld. Na de bevrijding werd deze opgepakt en heeft hij moeten helpen met het opruimen van het puin in de stad. Door het Militair Gezag werd direct na de bevrijding op verzoek van de stad de advocaat mr. jhr. C.C. de Jonge aangesteld als burgemeester.